

Ordblindееfterskolerne kritiserer erhvervsskolereform

”Nogle af elementerne i erhvervsskolereformen har haft uheldige konsekvenser for de ordblinde elever, men vi er enige i målene, så historien ender forhåbentlig godt,” siger Lone Primdahl fra Ordblindееfterskolerne.

”Beder man en svagtseende om at lægge sine egne briller og låne nogle andre, når vedkommende skal til en vigtig prøve, hvor synet betyder alt?” Det var – i overført forstand – blot én af de udfordringer ordblinde elever stod overfor, da de som følge af nye karakterkrav på 2 i dansk og matematik skulle til optagelsesprøver på landets erhvervsskoler. Ifølge Lone Primdahl fra bestyrelsen for ordblindееfterskolerne i Danmark havde man i første omgang ikke givet tilladelse til, at ordblinde elever måtte medbringe egen it-rygsæk. Et værkstøj som består af meget personlige redskaber til at lette læsning og skrivning.

Tre uger skal rette op på 9 års skolegang

Heller ikke de såkaldte sommerskoler, som blev sat i søen for at stramme op på de unges dansk- og matematikkundskaber, får en god karakter af Lone Primdahl.

”Her beder man dem, der virkelig hader boglige fag om at bruge sin ferie på tre ugers ekstra bogligt terperi. Vi taler om 15-årige, der har gået 9 eller 10 år i skole, som først dumper én gang ved folkeskolens prøve. Så dumper de én gang mere 14 dage senere – i en prøve, der til forveksling ligner den første. Og så tror man åbenbart, at mange spildte år i skole kan reddes hjem på tre uger i ekstra-skole, på bekostning af en velfortjent ferie med resten af familien. Det hænger slet, slet ikke sammen,” siger Lone Primdahl.

God dialog

Heldigvis er der en god dialog mellem Ordblindееfterskolerne og centraladministrationen om de udfordringer, der er i forbindelse med overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelser. En dialog der intensiveres, når Lone Primdahl og fire andre repræsentanter fra Ordblindееfterskolerne i nær fremtid mødes med Venstres undervisningsordfører for at drøfte nogle af problemstillingerne.

Debat om karakterkrav

Den nye reform kræver, at de unge får mindst 2 i dansk og skriftlig matematik for at kunne blive for eksempel håndværker eller landmand med en erhvervsskoleuddannelse. Både Lone Primdahl og flere eksperter sætter spørgsmålstegn ved om så isolerede karakterkrav overhovedet er hensigtsmæssige.

Peter Koudahl, docent ved Nationalt Center for Erhvervspædagogik, mener, at man vælger den nemme – og forkerte – løsning, når man fokuserer på at øge det faglige niveau ved at sætte krav om dansk- og matematikkundskaber.

”Der er alt for stort fokus på dansk og matematik. Og i virkeligheden starter problemet allerede i folkeskolen, hvor de praktisk/musiske fag stort set er udraderet i dag. Da jeg gik

Ord·blin·de

EFTERSKOLERNE

i skole havde jeg jo husgerning, sløjd, musik i skemaet. Fag der i dag ofte blot tilbydes som frivillige ekstra-fag.”

Peter Koudahl er generelt skeptisk overfor idéen om karakterkrav, og mener at forløbet omkring optagelserne på erhvervsskolerne med de nye karakterkrav har været meget broget.

”Der er særdeles mange ubekendte, og tiltag der ikke ser ud til at have virket efter hensigten. Jeg tror heller ikke man har haft tilstrækkeligt fokus på grupper med særlige behov. Der er for eksempel ikke nogen særlig imødekommenhed overfor ordblinde. Alle puttes i samme pulje.”

It ændrer forudsætningerne for læsning og skrivning

Formanden for Ordblindeforeningen, Erik Rasmussen, hæfter sig ved, at man med moderne it-hjælpemidler kan håndtere læsning og skrivning på helt nye måder i dag. Måder, som kommer de ordblinde i møde, hvis der vel at mærke tages højde for det i uddannelsessystemet.

”I ordblindeforeningen har vi ikke noget imod, at man strammer op på det faglige niveau på erhvervsskolerne, og ordblinde skal også lære at gå til prøver og eksaminer. Men man skal så sørge for, at der er den nødvendige støtte. Det er alt for spredt hvordan man underviser i de it-hjælpemidler, som gør det muligt for ordblinde at klare sig i danskprøver på lige fod med andre. Ordblindeefterskolerne er jo gode til det, men rigtig mange andre steder halter man meget bagefter,” siger Erik Rasmussen.

Unødvendige nederlag

Kirsten Weile, formand for ordblindeefterskolernes netværk, er opmærksom på, at de unge, der ikke klarer de nye karakterkrav, bliver tilbudt nogle alternativer. Men hun føler sig slet ikke overbevist om, at alternativerne er tilstrækkelige.

”Det lyder jo fint, når man siger, at man sagtens kan komme i gang med en erhvervsuddannelse, selvom man ikke har klaret karakterkravene – ved for eksempel at have en aftale med en læreplads i forvejen. Det skulle så komme ordblinde i møde.”

”Sagen er bare den”, forklarer Kirsten Weile, ”at lærepladser ikke er noget alle kommer lige nemt til. Ofte er lærepladser, noget der findes i familiernes netværk – vel at mærke de ressourcerstærke familiers netværk. Og selvom mange ordblinde absolut tilhører den kategori, gælder det jo ikke alle.”

Kirsten Weile ser ofte Ordblindeefterskolerne som en oase for de ordblinde i en uddannelsesverden, hvor de ellers alt for ofte bliver mødt med urimelige vilkår og manglende forståelse. Men ét er at give ordblinde et godt skoleår, noget andet at sende dem videre i systemet:

”Det er trist at skulle sende eleverne herfra med et ekstra – og unødvendigt nederlag. Først kæmper de med folkeskolens prøve, og minsandten om ikke de, der ikke klarer den, så skal op igen få uger senere i noget, der ligner den samme prøve i dansk og regning. Så slukker vi lige lyset i deres øjne for anden gang.”

Derfor glæder det Kirsten Weile, at Venstres undervisningsordfører har indbudt ordblindeefterskolerne til at bidrage med deres syn på optagelsesforløbet. Og der bliver i det hele taget lyttet til alle parter erfaringer med forløbet, fortæller man i undervisningsministeriet.

Evaluering af forløbet

”Jeg tror alle erkender, det har været en meget presset proces”, fortæller Hanne Woller, specialkonsulent i Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling. Hun har allerede lagt øre til flere kritikpunkter – også ting, der handler om forholdene for de ordblinde – men henviser til at evalueringen endnu ikke er færdig, og lover, at alle involverede parter vil blive hørt.

”Det er en helt ny optagelsesproces, som alle har skullet lære af. Vi er i gang med at evaluere forløbet, hvor vi blandt andet mødes med efterskolerne, uddannelsesvejlederne, erhvervsskolerne og grundskolerne. Der kigger vi blandt andet på hele den logistiske udfordring, der er i hele optagelsesprocessen”, siger Hanne Woller.

Om de udskældte sommerskoler, kan Hanne Woller fortælle, at de er del af et toårigt forsøg, der evalueres næste sommer.

I forhold til den mere grundlæggende kritik af det store fokus på faglige krav i dansk og matematik, forklarer Hanne Woller, at dette fokus blandt andet skyldes politikernes ønske om at styrke de basale forudsætninger for ovehovedet at tage en uddannelse. For at gøre de nye optagelsesprøver til erhvervsskolerne i dansk og matematik relevante, har ministeriet forsøgt at tone dem i en praksisnær retning.

”Nogen siger, at de ikke har været tonet nok, men vi har jo ikke kunnet tone prøverne til for eksempel smededansk eller smedematematik eftersom prøverne skulle give adgang til både sundhedsfaglige, tekniske, merkantile og alle de andre uddannelsesretninger.”

3.600 færre elever

Indførelse af karakterkrav og det nye optagelsesforløbet til erhvervsskolerne har betydet, at der i år er startet 3.600 færre elever på erhvervsskolerne end sidste år. Hvor mange ordblinde, der findes blandt de elever, der enten helt har valgt ikke at søge ind, eller ikke har bestået en eventuel prøve, findes der ikke tal for.

Undervisningsministeriets evaluering af optagelsesforløbet vil være afsluttet omkring starten af november. Ordblindeefterskolerne vil fortsat være optaget af at følge med i debatten.

Fakta:

Der er 20 efterskoler for ordblinde i Danmark

I alt går der omkring 1700 elever på ordblindeefterskole.

ca. 50 af ordblindeefterskolernes afgangselever har været til en ekstra prøve i dansk og/eller matematik på en erhvervsskole.